

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Cap. 1. De loco Purgatorij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

PURGATORIO.

Notandum est: Hominem tribus modis liberari reatu pœnæ post culpam condonatum, Primò, satisfactione propriâ, vt ieiunio, oratione, eleëmofynâ in hac vitâ. Secundò, satisfactione aliena, siue in hac vitâ, siue in futurâ; vt Indulgentijs. Tertio, Satisfactione, id est, sustinendo totam pœnam debitâ: sic in vitâ futurâ liberamur reatu pœnæ, nempe per ignem Purgatorium. De Prioribus duobus modis dictum est, restat vt breuiter agamus de tertio.

Quid Purgatorium

Nomine *Purgatorij* intelligimus locum quendam, in quo animæ iustorum post hanc vitam, quæ cum aliquâ labe vel reatu pœnæ exceperunt, expiantur, & pœnas soluunt.

CAPVT I.

De loco Purgatorij?

D V B I V M I.

An post hanc vitam sit aliquis Purgatorius animarum locus?

2. Hæretici negantes.

Hæretici huius temporis negant, idque ob duas causas. Prior est, quia putant cum culpâ remitti omnem pœnam. Altera causa est, quia tollunt nostram satisfactionem, eò quod Christus plenè satisfecerit. In eadem sententiâ videtur fuisse Aërius, qui teste S. August. hæresi 53. docuit nõ esse pro defunctis orandum; & quidam hæretici dicti *Apostolici* tempore D. Bernardi, qui eos refutat sermo. 66. in Cantica. Hos secuti sunt Waldenses, vt patet ex Antonino, 4. p. tit. 11. c. 7. vbi recenset 19. errores eorum; & Albigenes, vt patet ibidem.

3. Sententia affirmans est de fide.

Sed certâ fide tenendum est, Esse purgatoriũ, seu locum quendam, in quo animæ iustorum, quæ in hac vitâ non fuerunt plenè à peccatis expurgatæ, expiuntur.

4. Probatur ex Scripturis.

Probatur Primò; Ex Scripturis. Primus locus est 2. Machab. 13. vbi narrat Scriptura Machabæũ misisse magnam vim pecuniæ Ierosolymam ad offerenda sacrificia pro Iudæis, qui in bello pro religione gesto cæsi erant. Quod factum Scriptura probans subiungit: v. 46. *Sancta & salubris est cogitatio, pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur, id est, à pœnis peccatorum.*

5. Soluuntur obiectiones.

Sed contrâ Obijciunt Primò: Librum Machabæorum non esse canonicum.

Respondeo: Etsi apud Iudæos non sit in Canone, sicut & multi alij, tamè Ecclesia illum semper pro canonico habuit, vt patet ex S. Augustino lib. 18. de ciuit. Dei, c. 36. *Machabæorũ*, inquit, libros non Iudæi; sed Ecclesia pro canonicis habet. Id etiam docent alij Patres. Nec obstat, quòd idem S. August. lib. 2. contra Gaudentium cap. 23. ait, *Scripturam Machabæorum receptam ab Ecclesia non inuoluntè, si sobriè legatur; quia illud (si sobriè) non dicit propter aliquem errorem, cum bis teruè ibidem Scripturam sanctam vocet, sed propter exemplum Rasæ, qui se occidit, quod Scriptura vide-*

tur commendare, eum reuera, vt S. Augustinus ostendit, non commendat absolutè. Hoc modo Cantica etiam sobriè legi debent, & multa alia in Scripturis.

Obijciunt Secundò: Quòd ibidem dicatur esse *superfluum orare pro defunctis*, si nõ resurgunt mortui, quod sanè falsum est. Nam etiamsi anima nunquam rediret ad Corporis commercium, posset tamen pati pœnas, ac proinde vtiliter iuari.

Respondeo: Apud Iudæos & Sadducæos, & passim in Scriptura pro eodem habetur, *Animam esse mortalem, & non esse resurrectionem; similiter Animam esse immortalem, & esse resurrectionem; vt patet Matth. 22. vbi Dominus probat esse resurrectionem, quia animæ viuunt: & 1. ad Corinth. 15. vbi Apostolus probat nullas esse pœnas, nulla præmia, atq; adeò animas interire, si non est resurrectio mortuorum; idque meritò: si enim anima est immortalis, non potest perpetuò carere suo corpore, cuius naturaliter est forma; vnde necessariò debet esse resurrectio. Quòd si tollas resurrectionem, necesse est etiam fatæaris, animas interire.*

Obijciunt Tertio: Isti obierant in peccato mortifero; nam inuenta sunt apud illos idololatriæ donaria, vt patet ex loco citato, quæ tamè lex Deuteronom. 7. vetabat accipere.

Respondeo: Vel illi legem ignorabant, vel certè multi ex illis in mortis discrimine pœnitentiâ ducti sunt. Quare cum non constaret obijse in peccato mortifero, optimè pro illis Sacrificium offerebatur.

4. Expenditur locus Mat. 13. contra hæreticos.

Alius locus est Matth. 12. vbi Dominus dicit esse quoddam peccatum, *Quod neque in hoc seculo, neque in futuro remittitur.* Quare S. Augustinus lib. 21. de Ciuit. cap. 24. ait: *Non veraciter de quibusdam diceretur, quod non eis remittatur neque in hoc seculo, neque in futuro, nisi essent quibus, etsi non in isto, tamen remitteretur in futuro seculo.*

Respondent hæretici, Non sequi: solùm enim significari, tale peccatum nunquam remitti; idque probant ex Marco, cap. 3. vers. 29. qui de hac re agens dicit, *non remittetur in æternum.*

Sed hæc responsio parum valet: Etsi enim idè sit æternum, quod spatium huius seculi & futuri; nunquam tamen solemus æternum in has suas partes diuidere, nisi res, de qua agitur, ad vtramque partem pertineat. V. g. Et si rectè dixeris, *Qui vult continentiam, non potest in æternum uxorem ducere; non tamen rectè dixeris, Qui vult continentiam, nõ potest uxorem ducere, neque in hoc, neque in altero seculo;* hoc enim ineptè & fatuè diceretur, eò quòd uxorem ducere non pertinet vllò modo ad futurum seculum. Pari ratione dici non potest, *Qui sic peccauerit, non remittetur ei neque in hoc seculo, neque in futuro, nisi in futuro seculo sit aliquorum peccatorum remissio.* Neque vllum potest adferri exemplum in contrarium.

Tertius locus est 1. ad Corinth. 3. v. 12. vbi Apostolus dicit, eos, qui *super fundamentum, quod ipse posuit, scilicet super fidem Christi, adificauerint lignum, fenum, stipulas, saluos quidem fore, sic tamen quasi per*

5. Expenditur locus 1. Co. 13. 30

quasi per ignem. Ex quo loco omnes ferè Patres colligunt Purgatorium, quo peccata leuiora post hanc vitam expiabantur. Vide Ambrosij commentarium, Haymonis, Anselmi, Oecumenij, & D. Thomam in hunc locum. Origenem Hom. 12. in Ieremiam, Cyprianum epist. 52. Augustinum in psalm. 37. Gregoriū lib. 4. Dialogorum c. 39.

6
a. Prob. ex Tradi-
tione.

Probatur Secundò: Ex perpetua Ecclesie traditione, quæ semper consuevit orare pro defunctis; vt patet ex omnibus, quæ vnquam extiterunt, Liturgijs: ex Liturgia Iacobi, Clementis, Basilij, Chrylostomi, Ambrosij, & Aethiopum. Patres etiam docent esse traditionem Apostolicam; Tertulianus lib. de Corona militis, pag. 2. Chrylostomus hom. 69. & 70. ad Populum.

7
s. Prob. ex Concilijs.

Probatur Tertio: Ex Concilio Lateranensi sub Innocentio III. cap. 66. vbi approbantur exequij pro defunctis. Et ex Concilio Florentino sess. vltima, in decreto fidei, vbi definitur esse Purgatorium, in quod Decretum etiam Græci consenserunt, & testati sunt se semper Purgatorium credidisse. Idem etiam definitur à Concilio Tridentino sess. 25. in principio; vt omittam Concilia Prouincialia omnium Prouinciæ.

8
4. Prob. ex Patribus.

Probatur Quarto: Testimonijs, & communi consensu Patrum Græcorum & Latinorum; ex quibus plurima collegit Garetius lib. De oratione pro Defunctis, & Damascenus de his, qui in fide dormuerunt. Pauca tamen adferam.

Hilarius.

Hilarius in illud Psalm. 118. *Concupiuit anima mea, vt desiderarem iudicia tua in omni tempore: Cum, inquit, nemo viuens in conspectu ipsius mundus sit, quomodo desiderabile potest esse iudicium eius? An, cum ex omni otioso verbo rationem sumus preserturi, diem iudicij concupisimus, in quo nobis est ille indefessus ignis obediendus, in quo subeunda sunt græua illa expianda à peccatis anime supplicia?*

August.

S. August. lib. 21. de ciuit. cap. 24. *Tales fideles (nempe, qui cum leuibus peccatis obeunt) constat ante iudicij diem per penas temporales, quas eorum spiritus patiuntur, purgatos, æterni ignis supplicijs non tradendos. Et lib. 50. Homiliarum in 16. Qui temporalibus penis digna gesserint, per ignem quandam purgatorij transibunt, de quo Apostolus: Saluus erit, sic tamen, quasi per ignem.*

Greg. Nyss.

Gregorius Nyssenus in oratione, *Non esse dolendum de obitu eorum, qui in fide dormierunt: Non poterit, ait, spiritus à corpore egressus Diuinitatis participes fieri, nisi maculas anime purgatorius ignis abstulerit. Similia multa habet tum ibi, tum oratione sequenti.*

Eucherius.

Eucherius Lugdunensis Homil. 3. De Epiphania: *Qui temporalibus penis digna gesserunt, per fluuium igneam, per vada feruentibus globis horrenda transibunt.*

Gregor. I.

S. Gregorius lib. 4. Dialog. cap. 39. *De quibusdam leuibus culpis esse ante iudicij tempus purgatorius ignis credendus est. Alios quamplurimos omitto.*

9
f. Prob. Ratione.

Probatur Quintò: Ratione. Primò, Certum est remissâ culpâ sæpè restare debitum pœnæ temporalis, vt suprâ ostensum est. Item certum est esse aliqua peccata venialia, ob quæ homo non damnatur in æternum: atqui fieri potest, vt quis cum tali debito pœnæ, & cum peccatis venialibus excedat è vitâ: ergo necesse est, vt talis post hanc vitam purgetur & puniatur: nam in æternâ puniri non potest, cum sit iustus, & charitatem habeat; nec ante expiationem possit cælum ingredi.

Neque dici potest, huiusmodi homines omnes morte purgari: tum, quia in ipsâ morte possunt habere inordinatos affectus, qui proinde per ipsâ mortem tolli nequeunt; tum quia mors est pœna communis bonis & malis; tum denique, quia mors sæpè repente occupat, homine minimè aduertente.

Secundò: Omnes gentes veluti natura duce constitunt aliquas pœnas purgatorias leuiorum peccatorum post hanc vitam, vt Mahometani, Philosophi, Ethnici. Nam ratio naturalis dicitur, ad diuinam prouidentiam pertinere, vt crimina in hac vitâ non castigata, in altera castigentur; idque pro eorum grauitate.

Tertio, Probari potest ex varijs animarum apparitionibus. Vide Bedam lib. 3. Anglorum historia cap. 19. & lib. 5. cap. 13. & alios.

Contrà Obijciunt hæretici Ecclesiastæ II. v. 3. *Si ceciderit lignum ad Austrum, vel ad Aquilonem, in quocunque loco ceciderit, ibi erit: ergo tantum sunt duo loca. Confirmatur ex lib. 5. Hypnognosticon, vbi dicitur, esse solum duo loca, regnum calorum & gehennam; tertium autem penitus ignorari ab Ecclesia.*

10
Hæretico-
rum obie-
ctiones re-
futantur.

Respondeo: Hic locus Scripturæ non magis est contra Purgatorium, quàm contra Limbum Patrum. Sicut ergo Patres in limbo pertinebāt ad Austrum, id est, ad statum salutis, ita qui sunt in Purgatorio. Ad Confirmationem, Auctor iste loquitur de locis æternis cōtra Pelagianos. Existimabant enim Pelagiani esse tria loca æterna; scilicet, cælum, infernum, & locum in quo infantes nondum baptizati habebant iuxta illos vitam æternam.

Obijciunt Secundò: 2. ad Corinth. 5. v. 10. *Omnes manifestari oportet ante tribunal Christi: vt referat vnusquisque prout gessit in corpore suo, siue bonum siue malum. Atqui, si esset Purgatorium, & animæ iuuarentur aliorum operibus, non referret vnusquisque prout gessit.*

Respondeo, Negando Consequentiam: Nam etiam illi, qui iuuantur aliorum operibus, referunt prout gesserunt in corpore. Cum enim essent in corpore, reddiderunt se dignos tali auxilio: sicut Sancti in hac vitâ meruerunt vt orationes eorum, quas post hanc vitam in cælo funderent, exaudirentur. Vide S. Augustinum in Enchirid. c. 110. vbi hoc clarè docet.

Obijciunt Tertio: Apocal. 14. v. 13. *Beati mortui qui in Domino moriuntur. Amodo iam dicit spiritus, vt requiescant à laboribus suis.*

Respondeo: Est sermo de tempore iudicij, seu fine mundi: Amodo, id est, ab extremo iudicio. Patet ex connexis. Vide Anselmum.

Obijciunt Quarto, Quædam loca Patrum, vbi dicitur: *Post hanc vitam non posse nos peccata delere, remissionem accipere, & similia.*

Respondeo: Est sermo de remissione peccatorum mortiferorum.

DVBIVM II.

Vbi sit Purgatorium?

Aluinus, eiusque sectatores non solum negant Purgatorium, sed etiam omnem locum subterraneum animarum. Et addunt, Patres, qui dicuntur fuisse in Limbo non fuisse sub terra, sed in cælo, solumque caruisse visione Diuina, qua etiam vsque ad diem iudicij sint carituri. Infernum etiam non esse sub terra, sed vbique; penasque inferni

11
Dogma
Caluini
de limbo
inferni

fervi nihil esse aliud, quam terrorem & anxietatē, quā animæ afficiuntur, dum cogitant Deum sibi esse iratum. Ita Caluinus lib. 3. Institutionum, cap. vlt. & lib. 2. cap. 16. vbi dicit esse aniles fabulas, quæ dicuntur de locis animarum.

Communis sententia Doctorum & Patrum est, Purgatorij locum esse antrum subterraneum, inferno damnatorum propinquum. Pro quo

12
Quatuor loca animarum post vitam.

Notandum est, ex communi DD. sententiā, quatuor esse loca statuenda subterranea animarū, quæ communi nomine Inferni vocentur, & varijs Scripturæ locis insinuantur: nempe, Infernum damnatorum, Purgatorium, Limbū puerorum absque baptismo morientium, & Limbum Patrum veteris testamenti. Ratio est: quia quatuor sunt genera peccatorum animarū, post hanc vitā; nempe pena damni & sensus aeterna, pena damni & sensus temporalis, pena damni tantum aeterna, & pena damni tantum temporalis. Infernus damnatorum est pro ijs, quibus debetur pena damni & sensus aeterna. Purgatorij est pro ijs, quibus debetur pena damni & sensus temporalis. Limbus puerorum pro ijs, quibus debetur pena damni tantum, sed aeterna. Limbus Patrum pro ijs, quibus debetur pena damni tantum, sed temporalis. Vide Palud. in 4. d. 45. q. 3. vbi etiam agit de statu & ordine horum locorum, docetque Infernum & Purgatorium post resurrectionem euulsum vnum locum: pari ratione etiam Limbum Patrum & Puerorum. Nunc

13
Infernum esse subterraneum locum, est de fide.

Dico Primò; Fide tenendum est, locum damnatorum esse subterraneum, & inferiorem.

Probatyr Primò: Deuter. 32. v. 22. ignis succensus est in furore meo, & ardebit vsque ad inferni noisimā; id est, vsque ad infernum inferiorem. Prouerb. 9. v. 18. Ignorauit quod ibi sint gigantes, & in profundis inferni conuina eius. & Prouerb. cap. 15. v. 24. Semita vite sursum est ad erudiendum, vt declinet ab inferno inferiore.

Probatyr Secundò: Quia Scriptura Infernum opponit caelo, tanquam imum locum summo. Iob 11. v. 8. Excelsior caelo est, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognosces? Isaia 14. v. 14. Dixisti, ascēdam supra altitudinem nubium, &c. Et in infernum detraheris, in profundum lacu. Psal. 138. v. 8. Si ascēdero in caelum, tu illic es; si descēdero in infernum, ades. Matthæi 11. v. 23. Et tu Capharnaum, nunquid vsque in caelum exaltaberis, vsque ad infernum descendes. Ex quibus patet, hunc locum esse profundissimū, veluti voraginem quandam, & abyssum, quæ impleri nequeat, vt habet nomē Hebraicum: vnde Demones Luca 8. rogant, ne Dominus eos mittat in abyssum.

Probatyr Tertiò: Ratione. Quia sicuti locus iustorum, qui amorem mundi & creaturarum vicerunt, est summus, scilicet supremum caelum; ita impiorum, qui amorem creaturarum Deo præpoluerunt, debet esse infimus, ac proinde sub terra: quod insinuant nomina, quibus in Scripturā passim appellatur, Infernus, abyssus, lacus, profundum lacu, puteus abyssu, vorago, caminus ignis, stagnum ignis & sulphuris. Quare pulchrè Tertullianus in Apolog. cap. 47. Infernum vocat arcani ignis subterraneum thesaurum. De inferno & pœnis damnatorum vide lib. 13. De perfectionibus diuinis, vbi c. 24. & 25. fuse doctèque hæc tractantur.

14
Vbi Limbus puerorum.

Dico Secundò: Pari modo certum videtur Limbum puerorum esse subterraneum. Patet ex Concilio Florentino sess. vltimā, vbi definitur, Animas

illorum, qui in peccato morti fero actuali, vel solo originali decedunt, mox in infernum descendere, panis tamen disparibus puniendas. Auctor Hypognofticon lib. 5. dicit fidem Catholicā non agnoscere, nisi duo loca aeterna, caelum & infernum: Limbus ergo ad infernum pertinet, estque veluti extrema inferni ora. Valdè tamen credibile est ignem eò non pertingere; vt colligitur ex Innocentio III. Capit. Maiores, de Baptismo; & communiter docēt Doctores.

Dico Tertiò: Fide quoque tenendum est, Limbum Patrum etiam esse locum subterraneum. Probatyr Primò ex Symbolo, Descendit ad inferos. Et ad Ephes. 4. vbi Christus dicitur descendisse ad inferos partes terræ, scilicet ad locum Patrum. Vide plura Scripturæ & PP. testimonia in libro Belliolani sub finem.

15
Vbi Limbus Patrum.

Dico Quartò: Locus Purgatorij similiter est sub terrā. Hæc propositio, etsi non æquè certa est, ac præcedens; videtur tamen fidei proxima. Primò: Nam præterquam quòd sit communis sententia Theologorū, videtur etiam esse sensus Ecclesiæ; quæ in Missā defunctorum sic orat; Libera animas omnium fidelium defunctorum de panis inferni, & de profundo lacu. Et probatur ex illo Apocal. 5. v. 13. vbi aperto libro per Agnum. (quod fiet in fine mundi), Creatura quæ sub terrā sunt, dicunt laudē Deo & Agno; quæ creatura sine dubio sunt anima fidelium in Purgatorio existentes, ad quas beneficium redemptionis Agni pertinet. Ad Philip. 2. v. 10. In nomine Iesv omne genu flectatur, caelestium, terrestrium, & infernorum. Deinde locus iste Actor. 2. v. 24. Solutis inferni doloribus, à multis Patribus intelligitur de Purgatorio; vt ab Augustino epist. 99. vbi dicit se non intelligere, quomodo aliter possit exponi. Et ab Epiphanio in hæresi Tatiani.

16
An Purgatorium sub terra.

Apocal. 5.

Ad Philip. 2.

Actor. 2.

CAPVT II.

De pena Purgatorij.

D V B I V M I.

Quas pœnas patiantur anime in Purgatorio?

Dico Primò: Certum est eas pati penā damni, id est, priuari aspectu Dei, seu visione beatificā; vnde in illis magnus meror nascitur; sicuti cum quis ob suam culpam non admittitur in conspectum Principis vel parentis.

17
Pœna Purgatorij est pena sensus & damni.

Dico Secundò: Certum etiam est, in Purgatorio esse penam sensus. Dicitur autem pena sensus omnis dolor aliunde proueniens, quàm ex carentia visionis Dei. Ratio est: quia sicuti se inordinatè ad creaturas conuerterunt, ijsque sunt oblectata; ita par est, vt per eas puniantur, iuxta illud Sapientiæ 11. v. 17. Per quæ peccat quis, per hæc & torquetur.

Dico Tertiò: In Purgatorio est pena ignis corporei. Est communis Doctorum sententia; nō tamen est fidei. Quia Græci in Concil. Florentino sess. vltima, etsi fateantur se semper credidisse

18
Est ibi ignis corporeus. Dubitant Græci.

Purgato-